

Ånhammars såg

- ger förutom sågade varor och massafällis biobränsle för virkestork, mangårdsbyggnader och till Eskilstunas fjärrvärme

Text och bild: Lennart Ljungbloom

Herrgården med vänstra flygen som också inrymmer pannrum

vd Joe Lamar

Sägchefen Ingemar Ståhl

Som flertalet större gårdar utrustades också Ånhammar tidigt med en såg. Den utvecklades till en kommersiell såg redan i mitten av 1800-talet.

Nuvarande såg byggdes 1919 men har förstås utvecklats genom åren. På egendomen finns två Järnforsen pannor som främst eldar blöt bark. En ger energi till virkestorken den andra värmer upp mangårdsbygg-naden med fler hus.

Nu sköts verksamheten i ett aktiebolag och vilar på fyra ben, sågen, jordbruket med stutuppfödning, fastighetsförvaltning med 35 hyresgäster och skogen på 1700 hektar samt kanske lite ovanligare, också en lagerverksamhet åt ett företag i Stockholm.

- Vi packar och lagerhåller och varje dag kommer Postens paketbud och hämtar för vidare leverans, berättar vd Joe Lamar.

- Våra sågade varor säljer vi främst här i Sverige, även om stora delar vidareexporteras av så kallade kajexportörer. Mycket går till Nordafrika.

Merparten av råvaran, 95 procent, hälften tall och hälften gran köps. Sågen sköts av elva kollektivanställda, en förman samt två på kontoret.

Biprodukterna

- Det är stort intresse för vårt biobränsle som säljs via Såbi i första hand till Eskilstuna. Lite torrflis har vi också levererat till den nya pannan i Malmköping, berättar Joe Lamar.

Vi får flera olika biprodukter, blöt bark som blandas med trä-

Anhammars säteri AB som ligger vacker vid sjön Dunkern, har gamla anor. Det fick sina säterirättigheter 1638. Det byggdes upp av Henrik Stöör. I gengäld mot skattelindring så skulle man på säteriet utföra tjänster till staten, bl a hålla soldater, sköta vägar mm.

Bränslelager, våt mörk bark med torrflis att iblandas

Järnforsen pannan på 2,5 MW som ger energi till torken.

stickor från rotbenen, råflis från stammen går till pappersbruken, sågspånet går vintertid till traktens bönder som använder det som strö i ladugårdarna och därutöver till Eskilstuna. Vissa mindre mängder har också levererats till pelletsfabriken i Åker.

Energisystemet

Barken passerar barkrivaren och hamnar i en bränsleficka. Man har ingen sikt eller annan avskiljning.

Med hjälp av skruvtransportörer matas träbränslet in till den 2,5 MW stora Järnforsen pannan. Fukthalten är då 60 - 65 procent.

- Vi har inte installerat någon rökgaskondensering, vi har tillräckligt med kapacitet i pannan ändå säger Joe Lamar.

Bränslet för mangårdsbyggnaden förflyttas med bil cirka 2 km till den anläggningens mottagningsficka och panna som är på 250 kW. Den använder lite bättre råvara, en blandning av bark och råflis.

Den stora pannan har O₂ styrning och är utrustade med multiciklon.

Joe Lamar framhåller den fina funktionen av elinstallationer och styrsystem som är av Järnforsens egen tillverkning.

Pannorna fungerar väl och är inne på den tredje driftsäsongen.

- Vi insåg snabbt att den som har jouten för pannorna också

skall fylla på bränslet. Då minskade snabbt de störningar vi hade. Framförallt berodde dessa av ett för fuktigt bränsle. Då vi har bränsle från klena träd måste man blanda i lite torrflis.

- Nu har vi har en utmärkt förbränning, säger Joe Lamar

- Det märker vi t ex när sotaren är här och av att anläggningen går nästan störningsfritt.

Tidigare värmepumpar

Före träbränslet så fanns oljvärme och kondensationstorkning med värmepumpar.

Torken, av typen kammartork, har åtta fristående kammarer, vilka förstas är datorstyrda. Fukthalten mäts i luften kring virket. När temperaturen höjs släpper virket ifrån sig ånga som torken för bort.

Den minsta kammaren tar 50 kubikmeter sågat virke och de största tar 100 kubikmeter. Pannans varmvatten cirkulerar genom torken.

- Vi har bättre kvalitet på torkningen nu, än då vi använde värmepumpar, säger Joe Lemar.

- Det krävs en gedigen yrkeskunskap för att sköta en tork. Varje virke och varje slutanvändning ställer sina krav.

Sågen jobbar i åtta timmars skift men torkarna går förstas dygnet runt, det finns larm till den som har jour.

Pannrummet till herrgården ligger i en flygel. Entrén är genom vagnslidret, med flera väl fungerande äldre hästvagnar.

Järnforsen pannan är på 250 kW.

På femtiotalet fanns späneldning blev ersatt av oljepannor och nu är man åter tillbaka till biobränsle.

Joe Lamar visar mottagningsfickan som är försedd med ett manuellt spel med vilket man utan ansträngning kan öppna.

Betydligt billigare framhåller han.

